

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 234/2023-57

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED], a [REDACTED]
[REDACTED] zastúpených JUDr. Ivanou Zmekovou, PhD.,
advokátkou, Zámocká 18, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní
vedenom pod sp. zn. 8 C 206/07 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 26. mája 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Rimavská Sobota (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Súčasne navrhujú, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur každému a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú v procesnom postavení žalobcov stranou sporu vedeného okresným súdom o žalobe z 22. októbra 2007, ktorou sa pôvodní žalobcovia domáhali proti pôvodnému žalovanému Poľnohospodárskemu družstvu [REDAKOVANÉ] „v konkurze“, [REDAKOVANÉ], určenia vlastníckeho práva k špecifikovaným nehnuteľnostiam v k. ú. [REDAKOVANÉ]. Žaloba bola následne niekoľkými podaniami (aj na základe výzvy súdu) doplnená, resp. boli odstránené jej vady.

3. Okresný súd uznesením z 26. septembra 2017 okrem iného na základe návrhu žalobcov v prvom výroku pripustil zmenu žaloby týkajúcu sa označenia žalovaného, a to [REDAKOVANÉ], správcu konkurznej podstaty úpadcu Poľnohospodárskeho družstva [REDAKOVANÉ] v likvidácii, [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“), a piatym výrokom určil, že konanie je zo zákona prerušené.

4. Proti piatemu výroku predmetného uznesenia sa žalobcovia bránili podaním odvolania, na základe ktorého Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 15 Co 77/2018-279 z 15. augusta 2018 tento výrok zrušil. Následne žalovaný podal proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 3 Cdo 116/2019 z 18. februára 2020 odmietol.

5. Po vrátení veci (2. marca 2020, pozn.) a doručení uznesenia najvyššieho súdu stranám sporu okresný súd nariadil na 7. september 2020 pojednávanie, ktoré bolo na základe žiadosti žalovaného z dôvodu kolízie termínov odročené. Následne došlo k úmrtiu niektorých žalobcov a súd uzneseniami z 21. januára 2021 a 20. apríla 2021 rozhodol o pokračovaní v konaní s ich dedičmi a určil termín pojednávania na 11. október 2021, na ktorom rozsudkom č. k. 8 C 206/07-476 žalobu zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podali obe strany konania odvolanie, ktoré bolo spolu s vyjadreniami strán a so súdnym spisom postúpené krajskému súdu na rozhodnutie.

6. Sťažovatelia podali 14. februára 2022 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní, ktorý v odpovedi z 8. marca 2022 poukázal na tú skutočnosť, že na majetok žalovaného bol ešte

pred začatím predmetného konania vyhlásený konkurz, a nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom konania, boli zahrnuté do konkurznej podstaty. Zdôraznil, že súd bol v tejto súvislosti toho názoru, že konanie je zo zákona prerušené, preto následne robil opakované dopyty na krajský súd, čo sa týka stavu konkurzného konania. Pokiaľ ide o vydanie uznesenia, ktorým súd samostatným výrokom určil, že konanie je zo zákona prerušené, predseda okresného súdu akcentoval, že súd tak postupoval s poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 ObdoV 15/2011 a s ohľadom na rozdielne právne názory na kolíziu medzi určovacou žalobou a žalobou o vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty.

7. Predseda okresného súdu ďalej v odpovedi uviedol, že navyše ide o skutkovo a právne zložitú vec, kde je sporných viacero otázok. Uzavrel, že vzhľadom na meniaci sa okruh strán sporu a správanie samotných žalobcov, ktorí niekoľkokrát dopĺňali žalobu, viacnásobne žiadali o predĺženie im daných lehôt aj vzhľadom na viaceré procesné rozhodnutia súdu v priebehu konania, ale s poukazom na dĺžku konania, ktorá prekročila medze primeranosti, je sťažnosť na prieťahy v konaní čiastočne dôvodná.

8. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že po postúpení veci je konanie na krajskom súde vedené pod sp. zn. 15 Co 36/2022 a dosiaľ nie je právoplatne skončené. Krajský súd v uvedenej veci, ktorá mu napadla 19. apríla 2022, nerozhodol a zatiaľ ani nenariadil termín pojednávania ani vyhlásenia rozhodnutia.

II.

Argumentácia sťažovateľov

9. Sťažovatelia v podanej ústavnej sťažnosti argumentujú, že v napadnutom konaní dochádzalo a dochádza k zásadným a dlhotrvajúcim zbytočným prieťahom, pretože súd až po desiatich rokoch od podania žaloby vykonal prvý procesný úkon, keď konanie prerušil, a až po ďalších štyroch rokoch uskutočnil prvé pojednávanie, na ktorom ich žalobu zamietol. Zdôrazňujú, že okresný súd nevykonal v napadnutom konaní žiadne iné procesné úkony, nevydal žiadne rozhodnutie okrem uznesenia o prerušení konania a rozhodol vo veci na jedinom pojednávaní.

10. Sťažovatelia považujú postup okresného súdu v napadnutom konaní za neefektívny, nesústreďený a nezákonný. Podľa ich názoru nejde o skutkovo či právne náročnú vec, súd v danej veci nevykonával rozsiahle dokazovanie. Zdôrazňujú, že celkovú neprimeranú dĺžku konania nemožno považovať za súladnú s procesnoprávnymi predpismi, ale predovšetkým ju nemožno akceptovať z hľadiska ich ústavných práv. Za zásadné pochybenie v postupe okresného súdu označujú tú skutočnosť, že súd považoval konanie za prerušené zo zákona, pričom k prerušeniu konania vôbec nedošlo a nemalo dôjsť, tak ako to konštatoval krajský súd v zrušujúcom uznesení, v dôsledku čoho podľa nich došlo k predĺženiu konania a vzniku ďalších prieťahov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní o ich žalobe o určenie vlastníckeho práva.

12. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej „len ESĽP“) (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009) a vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

14. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06, IV. ÚS 237/09, II. ÚS 290/09, IV. ÚS 42/2010, II. ÚS 445/2016, II. ÚS 751/2017, IV. ÚS 632/2018, III. ÚS 71/2018, I. ÚS 61/2020) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva postupom všeobecného súdu, ústavnej sťažnosti nie je možné vyhovieť a ústavný súd ju spravidla odmietne pre zjavnú neopodstatnenosť už pri predbežnom prerokovaní.

15. Z tvrdenia samotných sťažovateľov vyplýva, že v čase podania ústavnej sťažnosti (26. máj 2022, pozn.), ako aj v čase jej predbežného prerokovania, čo vyplýva zo zistení ústavného súdu, sa konanie vo veci sťažovateľov vedie na krajskom súde, ktorému vec bola postúpená 19. apríla 2022 na rozhodnutie o odvolaní. Z uvedeného je zjavné, že ešte pred podaním ústavnej sťažnosti konal už v právnej veci sťažovateľov krajský súd a okresný súd, ktorý sťažovatelia označili ako porušovateľa ich práv, už v tom čase nemohol ovplyvniť priebeh napadnutého konania, a preto ani porušiť namietané práva sťažovateľov. Vydaním rozsudku z 11. októbra 2021 a postúpením odvolania spolu so spisovým materiálom krajskému súdu už okresný súd vykonal všetky relevantné úkony smerujúce k prejednaniu veci a odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov.

16. Ústavný súd ďalej uvádza, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh rozhodnutia vo veci samej, ktorého sa sťažovatelia domáhajú (petit). To znamená, že ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čo sťažovatelia žiadajú v petite ústavnej sťažnosti, a iba vo vzťahu k subjektu, ktorý označili za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Z tohto dôvodu sa ústavný súd nemohol vecne zaoberať postupom krajského súdu po postúpení mu veci,

pretože krajský súd sťažovatelia neoznačili za porušovateľa svojich práv a ani svoje námietky nesmerovali k prípadným priet'ahom v postupe krajského súdu.

17. Navyše, v sťažovateľmi formulovanom petite absentuje požiadavka vydania príkazu okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov. Keďže sťažovatelia sú toho názoru, že postupom okresného súdu dochádza k porušovaniu ich základných práv, malo by byť podľa ústavného súdu logickou požiadavkou v prvom rade odstránenie takéhoto nepriaznivého stavu (nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu) práve formuláciou príkazu konať v zmysle § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde. Argumentácia sťažovateľov v ich ústavnej sťažnosti tak obsahovo nezodpovedá formulácii konečného návrhu na rozhodnutie (petitu).

18. Nad rámec ústavný súd pripomína, že pri hodnotení toho, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ESLP posudzuje dĺžku konania ako celok bez ohľadu na jednotlivé fázy konania (pozri napr. rozsudky ESLP vo veciach Bublákova proti Slovenskej republike z 15. 2. 2011, Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016). Treba však podotknúť, že ESLP vo svojom rozhodovaní koná proti Slovenskej republike ako porušovateľovi práv a z toho dôvodu posudzovaná dĺžka konania ako celok je relevantná. Pri posudzovaní veci ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy ústavný súd koná proti konkrétnemu porušovateľovi práv sťažovateľa v čase podania ústavnej sťažnosti. Ak sťažovateľom označený porušovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti vo veci sťažovateľa už rozhodol, nemohol byť v čase podania sťažnosti porušovateľom práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov za predpokladu, že sa mu vec súdom vyššej inštancie nevrátila na ďalšie konanie (IV. ÚS 517/2021, I. ÚS 208/2023).

19. Sťažovatelia mali dostatočný časový priestor napadnúť ústavnou sťažnosťou porušenie svojich práv v čase, keď porušovateľ mal dispozíciu s vecou, a nie až *ex post*, keď už dĺžku konania (vzhľadom na skončenie veci u neho) nemohol porušovateľ nijako ovplyvniť (napr. vec bola zaslaná odvolaciemu súdu na konanie o odvolaní). Ústavný súd rešpektuje judikatúru ESLP, musí však poznamenať, že v uvedenom náhlade na subjekt porušovateľa práv sťažovateľa (sťažovateľov) je medzi subjektom, ktorý je porušovateľom v konaní pred ESLP, a porušovateľom v konaní pred ústavným súdom zásadný rozdiel. Ústavný súd totiž v tomto type konania nekoná proti Slovenskej republike, ale proti konkrétnemu porušovateľovi práv – v tomto prípade okresnému súdu (IV. ÚS 517/2021). Ak účelom ústavnej sťažnosti je zjednanie nápravy smerujúcej k ukončeniu (priet'ahovej) veci v primeranej lehote, a tým k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, nemožno na výsledok nahliadať len cez prizmu primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré by nemalo byť ponímané ako výsledok a cieľ tohto konania, ale ako dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04). Ústavný súd však pri konkrétnych okolnostiach úplne nevyklučuje aj spočítavanie dĺžky konania u rôznych porušovateľov (napr. IV. ÚS 81/2019, I. ÚS 103/2019, I. ÚS 282/2019), v tomto konkrétnom prípade však o taký prípad nejde.

20. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným

postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 71/2018, I. ÚS 139/2020).

21. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už súd rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ako vyplýva aj zo samotnej ústavnej sťažnosti a z jej petitu, sťažovatelia namietali výslovne len postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 206/07, ktoré však už v čase podania ústavnej sťažnosti bolo ukončené vydaným rozsudkom okresného súdu a vec sa už nachádzala na inom súde, v dôsledku čoho už k porušovaniu namietaných práv postupom okresného súdu nemohlo dochádzať.

22. Napriek skutočnosti, že prvoinštančné konanie trvalo 14 rokov, čo okresnému súdu treba jednoznačne vytknúť, bez ohľadu na príčiny dĺžky konania, ústavný súd vzhľadom na už uvedené ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

24. V závere ústavný súd poukazuje na to, že právna neistota sťažovateľov bude odstránená až právoplatným skončením vecí, a dopĺňa, že ak by ďalší priebeh konania signalizoval vznik ďalších prieťahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku vecí rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľom, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložili ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 20. apríla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu